

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. liepos 25 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendra prieglobsčio ir papildomos apsaugos politika – Trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų reikalavimai – Direktyva 2011/95/ES – 12 straipsnis – Pabėgėlio statuso nesuteikimas – Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) įregistruoti asmenys – Palestinos pabėgėlio „pirmoji prieglobsčio šalis“ UNRWA veiklos teritorijoje – Bendra tarptautinės apsaugos suteikimo tvarka – Direktyva 2013/32/ES – 46 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisinę gynybą – Išsamus ir *ex nunc* nagrinėjimas – Pirmosios instancijos teismo įgaliojimų apimtis – Teismo atliekamas tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimas – Nepriimtumo pagrindų nagrinėjimas“

Byloje C-585/16

dėl *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas, Bulgarija) 2016 m. lapkričio 8 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. lapkričio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Serin Alheto

prieš

Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai M. Ilešič (pranešėjas), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Rosas, J. Malenovský ir E. Levits, teisėjai E. Juhász, A. Borg Barthet, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos ir M. Vilaras,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. sausio 23 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- S. Alheto, atstovaujamos advokatų P. Zhelev, V. Nilsen, G. Voynov, G. Toshev, M. Andreeva ir I. Savova,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vlácil,

* Proceso kalba: bulgarų.

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Tornyai, Z. Fehér, G. Koós ir M. M. Tátrai,
– Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande, C. Georgieva-Kecsmar ir I. Zaloguin,
susipažinęs su 2018 m. gegužės 17 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, 2011, p. 9) 12 straipsnio 1 dalies ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60) 35 straipsnio ir 46 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Serin Alheto ir *Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite* (Valstybinė pabėgėlių agentūra, toliau – DAB, direktoriaus pavaduotojas, Bulgarija) ginčą dėl pastarojo atmesto tarptautinės apsaugos prašymo, kurį pateikė S. Alheto.

Taikoma teisė

Tarptautinė teisė

Ženevos konvencija

- 3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašyta Konvencija dėl pabėgėlių statuso (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 189 t., p. 150, Nr. 2545, 1954 m.) įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 d. Ji buvo papildyta ir iš dalies pakeista 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso, o šis įsigaliojo 1967 m. spalio 4 d. (toliau – Ženevos konvencija).
- 4 Ženevos konvencijos 1 straipsnio A skirsnyje apibrėžiant sąvoką „pabėgėlis“ nurodyta, be kita ko, persekiojimo grėsmė.
- 5 Šios konvencijos 1 straipsnio D skirsnyje nurodyta:

„Ši Konvencija netaikoma asmenims, kurie šiuo metu naudojami kitų Jungtinių Tautų Organizacijos institucijų ar organizacijų, išskyrus Jungtinių Tautų Organizacijos pabėgėlių reikalų vyriausiąjį komisarą, gynyba ar parama.

Jei tokia gynyba ar parama dėl kokios nors priežasties buvo nutraukta galutinai nesuregulius tokių asmenų padėties pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinės Asamblėjos priimtas rezoliucijas, šie asmenys *ipso facto* įgyja šioje Konvencijoje numatytas teises.“

Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūra Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA)

- 6 1949 m. gruodžio 8 d. Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 302(IV) dėl pagalbos Palestinos pabėgėliams buvo įsteigta Jungtinių Tautų paramos ir darbų agentūra Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*, toliau – UNRWA). Jos užduotis užtikrinti Palestinos pabėgėlių gerovę ir socialinę raidą.
- 7 UNRWA veiklos teritorija apima Gazos Ruožą, Vakarų Krantą, Jordaniją, Libaną ir Siriją.

Sąjungos teisė

Direktyva 2011/95

- 8 Direktyva 2011/95 buvo priimta remiantis SESV 78 straipsnio 2 dalies a ir b punktais, kuriuose nustatyta:

„[Kurdami bendrą prieglobsčio, papildomos apsaugos ir laikinos apsaugos politiką trečiosios šalies piliečiams, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, siekdami siūlyti atitinkamą statusą ir užtikrinti, kad nebūtų pažeistas negražinimo principas], Europos Parlamentas ir Taryba, sprenddami pagal įprastą teisėkūros procedūrą, patvirtina bendros Europos prieglobsčio sistemos priemonės, kurias sudaro:

- a) visoje Sąjungoje galiojantis vienodas prieglobsčio statusas trečiųjų šalių piliečiams;
- b) vienodas papildomos apsaugos statusas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems, negavus Europos prieglobsčio, reikia tarptautinės apsaugos.“
- 9 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) tarptautinė apsauga – pabėgėlio statusas ir papildomos apsaugos statusas, kaip apibrėžta e ir g punktuose;

<...>

- c) Ženevos konvencija – 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencija dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu;
- d) pabėgėlis – trečiosios šalies pilietis, kuris dėl visiškai pagrįstos persekiojimo dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo prie tam tikros socialinės grupės baimės yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba dėl tokios baimės nepageidauja naudotis tos šalies apsauga, arba asmuo be pilietybės, kuris dėl minėtų priežasčių būdamas už šalies, kurioje yra jo ankstesnė įprastinė gyvenamoji vieta, ribų negali ar dėl tokios baimės nepageidauja į ją grįžti ir kuriam netaikomas 12 straipsnis;
- e) pabėgėlio statusas – valstybės narės pripažinimas, kad trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės yra pabėgėlis;
- f) papildomą apsaugą galintis gauti asmuo – trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, kuris negali būti laikomas pabėgėliu, tačiau apie kurį pagrįstai galima manyti, kad jei jis būtų grąžintas į savo kilmės šalį arba – asmens be pilietybės atveju – į šalį, kurioje yra jos ankstesnė įprastinė

gyvenamoji vieta, jam kiltų realus pavojus patirti 15 straipsnyje apibrėžtą didelę žalą, kuriam netaikomos 17 straipsnio 1 bei 2 dalys ir kuris negali arba dėl tokio pavojaus nepageidauja naudotis tos šalies apsauga;

- g) papildomos apsaugos statusas – valstybės narės pripažinimas, kad trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės yra papildomą apsaugą galintis gauti asmuo;

<...>“

- 10 Šios direktyvos 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta:

„Tarptautinės apsaugos prašymas vertinamas išnagrinėjus kiekvieną atvejį individualiai ir atsižvelgiant į:

- a) visus vertintinus faktus, susijusius su kilmės šalimi sprendimo priėmimo dėl prašymo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus ir kitus teisės aktus bei jų taikymo būdą;
- b) atitinkamus prašytojo pateiktus pareiškimus ir dokumentus, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas patyrė ar gali patirti persekiojimą arba didelę žalą;
- c) prašytojo individualią padėtį ir asmenines aplinkybes, įskaitant tokius veiksnius kaip antai biografijos faktai, lytis ir amžius, kad pagal prašytojo asmenines aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį vykdyti ar galimai vykdyti veiksmai galėtų būti laikomi persekiojimu arba didele žala;
- d) tai, ar prašytojo veikla išvykus iš kilmės šalies buvo nukreipta vieninteliam arba pagrindiniam tikslui pasiekti – sudaryti reikiamas sąlygas prašyti tarptautinės apsaugos, kad būtų įvertinta, ar dėl tos veiklos į tą šalį grąžintas prašytojas būtų persekiojamas arba, ar jam grėstų didelė žala;
- e) tai, ar galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas galėtų naudotis kitos šalies, kurioje jis galėtų gauti pilietybę, apsauga.“

- 11 Tos pačios direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Visiškai pagrįsta persekiojimo baimė ar realus didelės žalos pavojus gali būti grindžiami įvykiais, įvykusiais po to, kai prašytojas išvyko iš kilmės šalies.“

- 12 Direktyvos 2011/95 7 straipsnio „Apsaugos teikėjai“ 1 ir 2 dalyse įtvirtinta:

„1. Apsaugą nuo persekiojimo ar didelės žalos gali suteikti tik:

- a) valstybė arba
- b) valstybę ar didelę valstybės teritorijos dalį valdančios grupės ar organizacijos, įskaitant tarptautines organizacijas,

jei jos nori ir gali pasiūlyti apsaugą pagal 2 dalį.

2. Apsauga nuo persekiojimo ar didelės žalos turi būti veiksminga ir ilgalaikio pobūdžio. Tokia apsauga paprastai suteikiama, kai 1 dalies a ir b punktuose minimi apsaugos teikėjai imasi pagrįstų priemonių, kad užkirstų kelią persekiojimui ar didelei žalai, *inter alia*, taikydami veiksmingą teisinę sistemą persekiojimo ar didelei žalai nustatyti, persekioti dėl veiksmų, kurie laikomi persekiojimu arba didele žala, ir nubausti už juos, ir kai prašytojas turi galimybę naudotis tokia apsauga.“

13 Šios direktyvos III skyriuje „Reikalavimai, taikomi priskyrimui prie pabėgėlių“ esančiuose 9 ir 10 straipsniuose nustatyti veiksniai, į kuriuos turi būti atsižvelgta vertinant, ar prašytojas buvo arba galėtų būti persekiojamas.

14 III skyriaus 12 straipsnyje „Pabėgėlio statuso nesuteikimas“ įtvirtinta:

„1. Trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės pabėgėlio statusas nesuteikiamas, jei:

a) jam taikomas Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnis, susijęs su apsauga ar parama, kurią teikia Jungtinių Tautų organai ar agentūros, išskyrus Jungtinių Tautų pabėgėlių reikalų vyriausiąjį komisarą. Kai dėl bet kokios priežasties tokios apsaugos ar paramos teikimas nutrūksta, o tokių asmenų padėtis nėra galutinai išspręsta pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtas rezoliucijas, tie asmenys *ipso facto* turi teisę pasinaudoti šioje direktyvoje numatytais lengvatomis;

<...>“

15 Šios direktyvos V skyriuje „Reikalavimai, taikomi priskyrimui prie papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų“ yra 15 straipsnis. Jame nurodyta:

„Didelė žala yra:

a) mirties bausmė ar egzekucija arba

b) prašytojo kankinimas, nežmoniškas ar žeminamas elgesys arba baudimas kilmės šalyje, arba

c) rimta ir asmeninė grėsmė civilio gyvybei ar asmeniui, kylanti dėl nesirenkamojo smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto metu.“

16 Direktyvos 2011/95 17 straipsnyje, kuris taip pat yra jos V skyriuje, nurodyti atvejai, kai papildoma apsauga nesuteikiama.

17 Šios direktyvos 21 straipsnio „Apsauga nuo grąžinimo“ 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės laikosi negrąžinimo principo pagal tarptautinius įsipareigojimus.“

18 Minėtos direktyvos IX skyrius „Baigiamosios nuostatos“ apima 38–42 straipsnius. Jos 39 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 ir 35 straipsnių būtų laikomasi ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 21 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.“

19 Šios direktyvos 40 straipsnyje įtvirtinta:

„Valstybių narių, kurioms ši direktyva privaloma, atžvilgiu [2004 m. balandžio 29 d. Tarybos] direktyva 2004/83/EB [dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, 2004, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96)] panaikinama nuo 2013 m. gruodžio 21 d. <...>

Valstybių narių, kurioms ši direktyva privaloma, atžvilgiu nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą <...>“

20 Direktyvos 2011/95 41 straipsnyje numatyta:

„Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 ir 35 straipsniai taikomi nuo 2013 m. gruodžio 22 d.“

21 Direktyvos 2011/95 12 ir 15 straipsnių tekstas atitinka Direktyvos 2004/83 12 ir 15 straipsnių tekstą.

Direktyva 2013/32

22 Direktyva 2013/32 priimta remiantis SESV 78 straipsnio 2 dalies d punktu, kuriame numatyta nustatyti vienodo prieglobsčio statuso arba papildomos apsaugos statuso suteikimo ir atėmimo bendras procedūras.

23 Šios direktyvos 4, 13, 16, 18 ir 22 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) <...> [I] bendrą Europos prieglobsčio sistemą artimiausiu metu turėtų būti įtraukti bendri reikalavimai dėl sąžiningos ir veiksmingos prieglobsčio suteikimo tvarkos valstybėse narėse, o ilgainiui ir Sąjungos taisyklės, pagal kurias būtų sukurta bendra prieglobsčio suteikimo tvarka Sąjungoje;

<...>

(13) Tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką reglamentuojančių taisyklių suderinimas [derinimas] turėtų padėti apriboti tarptautinės apsaugos prašytojų pakartotinį judėjimą tarp valstybių narių tais atvejais, kai tokį judėjimą lemia teisinių sistemų skirtumai, ir sukurti lygiavertes [Direktyvos 2011/95] taikymo sąlygas valstybėse narėse;

<...>

(16) Būtina, kad sprendimai dėl visų tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami remiantis faktais ir, visų pirma, kad [ir kad pirmojoje instancijoje] juos priimtų institucijos, kurių darbuotojai turi tinkamų žinių ar yra tinkamai parengti tarptautinės apsaugos klausimais;

<...>

(18) Tiek valstybės narės, tiek tarptautinės apsaugos prašytojai yra suinteresuoti, kad sprendimai dėl tarptautinės apsaugos prašymų būtų priimami kuo skubiau, nedarant poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo atlikimui;

<...>

(22) Be to, atsižvelgiant į valstybių narių ir prašytojų interesus, svarbu užtikrinti, kad tarptautinės apsaugos poreikiai būtų tinkamai pripažįstami jau pirmojoje instancijoje. Tuo tikslu per pirmosios instancijos procedūras prašytojams, atsižvelgiant į jų konkrečias aplinkybes, turėtų būti suteikta nemokama teisinė ir procesinė informacija. Suteikus tokią informaciją prašytojai, *inter alia*, geriau suprastų taikomą tvarką ir tai jiems padėtų geriau įvykdyti atitinkamas pareigas.
<...>“

24 Direktyvos 2013/32 1 straipsnis išdėstytas taip:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti pagal [Direktyvą 2011/95] bendrą tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarką.“

25 Direktyvos 2013/32 2 straipsnyje numatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

f) sprendžiančioji institucija – bet kokia pusiau teisminė [kvaziteisminė] arba administracinė institucija valstybėje narėje, atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą ir kompetentinga priimti pirmosios instancijos sprendimus tokiais atvejais;

<...>“

26 Direktyvos 2013/32 4 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Visoms procedūroms valstybės narės paskiria sprendžiančiąją instituciją, kuri bus atsakinga už tinkamą prašymų nagrinėjimą pagal šią direktyvą. Valstybės narės užtikrina, kad tokia institucija turėtų tinkamus išteklius, įskaitant pakankamą kompetentingų darbuotojų skaičių, kad galėtų savo užduotis atlikti pagal šią direktyvą.

<...>

3. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytos sprendžiančiosios institucijos darbuotojai būtų tinkamai apmokyti. <...> Pokalbius su prašytojais pagal šią direktyvą vykdančias asmenys taip pat turi turėti bendrą supratimą apie problemas, kurios gali neigiamai atsiliiepti prašytojų galimybei būti apklausiamais per pokalbį, pavyzdžiui, apie požymius, kad prašytojas galėjo būti praeityje kankinamas.

<...>“

27 Šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Nagrinėdama tarptautinės apsaugos prašymus sprendžiančioji institucija visų pirma nustato, ar prašytojai priskirtini prie pabėgėlių, ir, jeigu ne – nustato, ar jie gali gauti papildomą apsaugą.“

28 Minėtos direktyvos 12 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Atsižvelgdamos į III skyriuje numatytas procedūras valstybės narės užtikrina, kad visi prašytojai galėtų naudotis šiomis garantijomis:

a) jie gauna informaciją apie taikytiną procedūrą ir apie savo teises ir pareigas tos procedūros metu bei galimas savo pareigų nesilaikymo ir nebendradarbiavimo su institucijomis pasekmes ta kalba, kurią supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti. Jiems turi būti pranešta apie laiką, jiems prieinamas priemonės, siekiant įvykdyti pareigą suteikti [Direktyvos 2011/95] 4 straipsnyje nurodytą informaciją, taip pat apie pasekmes[,] kylančias tiesiogiai ar netiesiogiai atsiėmus prašymą. Ta informacija suteikiama laiku, kad jie galėtų pasinaudoti šia direktyva užtikrinamomis teisėmis ir įvykdytų 13 straipsnyje nurodytas pareigas;

b) kai būtina, jiems suteikiamos vertimo žodžiu paslaugos pateikiant savo argumentus kompetentingoms institucijoms. Valstybės narės mano, kad būtina suteikti tas paslaugas bent tuomet, kai prašytojas turi dalyvauti pokalbyje, kaip nurodyta 14–17 ir 34 straipsniuose, ir tinkamas bendravimas negali būti užtikrintas nesuteikus tokių paslaugų. <...>

<...>“

29 Šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės prašytojams nustato pareigą bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis nustatant jų tapatybę ir kitą [Direktyvos 2011/95] 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją. <...>“

30 Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta:

„Valstybės narės gali laikyti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu, tik jeigu:

<...>

b) pagal 35 straipsnį šalis, kuri nėra valstybė narė, yra laikoma prašytojo pirmąja prieglobsčio šalimi;

c) pagal 38 straipsnį šalis, kuri nėra valstybė narė, laikoma prašytojui saugia trečiąja šalimi;

<...>“

31 Šios direktyvos 34 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Prieš tai, kai sprendžiančioji institucija nusprendžia dėl tarptautinės apsaugos prašymo priimtumo, valstybės narės leidžia prašytojams pateikti savo nuomonę dėl 33 straipsnyje nurodytų priežasčių taikymo jų konkrečioms aplinkybėms. Tuo tikslu valstybės narės surengia asmeninį pokalbį dėl prašymo priimtumo. <...>“

32 Šios direktyvos 35 straipsnyje nustatyta:

„Šalis gali būti laikoma pirmąja prieglobsčio šalimi konkrečiam prašytojui, jeigu:

a) jis yra pripažintas pabėgėliu toje šalyje ir vis dar galės naudotis tokia apsauga; arba

b) jis kitokiu būdu naudosis pakankama apsauga toje šalyje, įskaitant negražinimo principą,

jeigu jis bus pakartotinai priimtas į tą šalį.

Taikydamos pirmosios prieglobsčio šalies koncepciją konkrečioms prašytojo aplinkybėms, valstybės narės gali atsižvelgti į 38 straipsnio 1 dalį. Prašytojui leidžiama ginčyti pirmosios prieglobsčio šalies koncepcijos taikymą, atsižvelgiant į jo konkrečias aplinkybes.“

33 Šios direktyvos 36 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Trečioji šalis, pagal šią direktyvą priskirta prie saugių kilmės šalių, po atskiro prašymo nagrinėjimo gali būti laikoma saugia kilmės šalimi konkrečiam prašytojui, tik jeigu:

a) jis turi tos šalies pilietybę arba

b) jis yra asmuo be pilietybės ir anksčiau nuolat gyveno toje šalyje;

ir nepateikė rimtų priežasčių, kad šalis nebūtų laikoma saugia kilmės šalimi jo konkrečiomis aplinkybėmis ir dėl jo priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų pagal [Direktyvą 2011/95].“

34 Direktyvos 2013/32 38 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės gali taikyti saugios trečiosios šalies koncepciją tik jeigu kompetentingos institucijos yra įsitikinusios, kad atitinkamoje trečiojoje šalyje su tarptautinės apsaugos siekiančiu asmeniu bus elgiamasi pagal toliau išvardytus principus:

- a) gyvybei ir laisvei negresia pavojus dėl rasės, religijos, tautybės, priklausymo prie tam tikros socialinės grupės ar politinių įsitikinimų;
- b) nėra [Direktyvoje 2011/95] apibrėžtos didelės žalos pavojaus;
- c) pagal Ženevos konvenciją laikomasi negražinimo principo;
- d) laikomasi draudimo išsiųsti iš šalies pažeidžiant teisę nepatirti kankinimo ir žiauraus, nežmoniško ar žeminamo elgesio, kaip numatyta tarptautinėje teisėje, ir
- e) yra galimybė kreiptis dėl pabėgėlio statuso ir, jeigu suteikiamas šis statusas – gauti apsaugą pagal Ženevos konvenciją.

2. Saugios trečiosios šalies koncepcijos taikymui galioja nacionalinėje teisėje nustatytos taisyklės, įskaitant:

- a) taisyklės, kuriomis reikalaujama, kad tarp prašytojo ir atitinkamos trečiosios šalies būtų ryšys, kuriuo remdamasis tas asmuo turėtų svorių priežasčių vykti į tą šalį;

<...>“

35 Direktyvos 2013/32 46 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria galėtų naudotis teisme, kad galėtų apskųsti:

- a) sprendimą, priimtą dėl tarptautinės apsaugos prašymo, įskaitant sprendimą:
 - i) laikyti prašymą nepagrįstu, kad būtų suteiktas pabėgėlio statusas ir (arba) papildomos apsaugos statusas;
 - ii) laikyti prašymą nepriimtinu pagal 33 straipsnio 2 dalį;

<...>

3. Kad būtų laikomasi 1 dalies, valstybės narės užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* faktinis ir teisinis tarptautinės apsaugos poreikių [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas, įskaitant, atitinkamais atvejais, nagrinėjimą [tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą] pagal [Direktyvą 2011/95], bent vykdant apeliacines [apskundimo] procedūras pirmosios instancijos teisme.

<...>“

36 Direktyvos 2013/32 51 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad įsigalioję įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad 1–30 straipsnių, 31 straipsnio 1, 2 ir 6–9 dalių, 32–46 straipsnių, 49 ir 50 straipsnių bei I priedo būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2015 m. liepos 20 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.“

37 Šios direktyvos 52 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Valstybės narės taiko 51 straipsnio 1 dalyje nurodytus įstatymus ir kitus teisės aktus tarptautinės apsaugos prašymams, pateiktiems po 2015 m. liepos 20 d., ir tarptautinės apsaugos panaikinimo procedūroms, pradėtoms po 2015 m. liepos 20 d. arba anksčiau. Anksčiau nei 2015 m. liepos 20 d. pateikti prašymai ir iki tos dienos pradėtos pabėgėlio statuso panaikinimo procedūros reglamentuojamos įstatymais ir kitais teisės aktais, priimtais pagal [2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyvą 2005/85/EB, nustatančią būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, 2005, p. 13)].“

38 Direktyvos 2013/32 53 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta:

„[Direktyva 2005/85] panaikinama valstybėse narėse, kurioms ši direktyva privaloma, nuo 2015 m. liepos 21 d. <...>“

39 Direktyvos 2013/32 54 straipsnio pirmoje pastraipoje skelbiama:

„Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.“

40 Laikantis Direktyvos 2013/32 54 straipsnio, ji buvo paskelbta 2013 m. birželio 29 d. ir įsigaliojo 2013 m. liepos 19 d.

41 Direktyvos 2013/32 33, 35, 38 straipsniai ir 46 straipsnio 1 dalis atitinka atitinkamai Direktyvos 2005/85 25, 26, 27 straipsnius ir 39 straipsnio 1 dalį. Tačiau Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 dalyje, 34 straipsnyje ir 46 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos nuostatos, kurių nebuvo Direktyvoje 2005/85.

Bulgarijos teisė

42 Bulgarijoje tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimo procedūra reglamentuojama *Zakon za ubezhishteto i bezhantsite* (Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatymas, toliau – ZUB). Perkeliant į nacionalinę teisę direktyvas 2011/95 ir 2013/32 ZUB buvo pakeistas įstatymais, įsigaliojusiais atitinkamai 2015 m. spalio mėn. ir 2015 m. gruodžio mėn.

43 ZUB 8 ir 9 straipsniuose iš esmės pakartojami Direktyvos 2011/95 9, 10 ir 15 straipsniuose nurodyti kriterijai.

44 ZUB 12 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Pabėgėlio statusas nesuteikiamas užsieniečiams:

<...>

4. kuriam teikiama Jungtinių Tautų organų ar agentūrų, išskyrus Jungtinių Tautų Organizacijos pabėgėlių reikalų vyriausiąjį komisarą, apsauga ir pagalba; kai tokios apsaugos ar pagalbos teikimas nėra nutrūkęs ir tokio asmens padėtis nėra galutinai išspręsta pagal atitinkamą Jungtinių Tautų rezoliuciją, šis asmuo gali naudotis [Ženevos] konvencijoje numatytais teisėmis;

<...>“

45 Iki direktyvų 2011/95 ir 2013/32 perkėlimo į Bulgarijos teisę galiojusios redakcijos ZUB 12 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta:

„Pabėgėlio statusas nesuteikiamas užsieniečiui:

<...>

4. kuriam teikiama Jungtinių Tautų organų ar agentūrų, išskyrus Jungtinių Tautų Organizacijos pabėgėlių reikalų vyriausiąjį komisarą, apsauga ar pagalba, ir tokios apsaugos ar pagalbos teikimas nėra nutrūkęs ir tokio asmens padėtis nėra galutinai išspręsta pagal atitinkamą Jungtinių Tautų rezoliuciją;

<...>“

46 ZUB 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Tarptautinės apsaugos suteikimo procedūra nepradedama arba užbaigiama, jeigu užsienietis

<...>

2. turi trečiosios šalies suteiktą pabėgėlio statusą arba naudojami kita veiksminga apsauga, kuri apima negražinimo principo laikymąsi ir kuri jam vis dar teikiama, su sąlyga, kad ta šalis jį priims;

3. yra kilęs iš saugios trečiosios šalies, su sąlyga, kad ta šalis jį priims.“

47 Iki direktyvų 2011/95 ir 2013/32 perkėlimo į Bulgarijos teisę galiojusios redakcijos ZUB 13 straipsnio 2 dalyje buvo įtvirtinta:

„Pabėgėlio statuso arba humanitarinio statuso pripažinimo procedūra nepradedama arba sustabdoma, jeigu prašytojas:

<...>

2. turi pabėgėlio statusą, suteiktą saugios trečiosios šalies, su sąlyga, kad ta šalis jį priims.“

48 ZUB 75 straipsnio 2 dalis suformuluota taip:

„<...> nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymą reikia įvertinti visus svarbius faktus <...>, susijusius su pareiškėjo asmenine padėtimi <...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

49 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad S. Alheto, gimusi 1972 m. lapkričio 29 d. Gazoje, turi Palestinos Administracijos išduotą pasą ir yra įregistruota UNWRA.

50 2014 m. liepos 15 d. S. Alheto išvyko iš Gazos Ruožo slaptais požeminiais tuneliais, jungiančiais šią teritoriją su Egiptu. Iš Egipto ji atplaukė laivu į Jordaniją.

- 51 2014 m. rugpjūčio 7 d. Bulgarijos Respublikos konsulas Jordanijoje išdavė S. Alheto turistinę vizą kelionei į Bulgariją; vizos galiojimo laikas baigėsi 2014 m. rugsėjo 1 d.
- 52 S. Alheto į Bulgariją atvyko 2014 m. rugpjūčio 10 d. skrydžiu Amanas–Varna. 2014 m. rugpjūčio 28 d. nurodytos vizos galiojimas buvo pratęstas iki 2014 m. lapkričio 17 d.
- 53 2014 m. lapkričio 11 d. S. Alheto pateikė tarptautinės apsaugos prašymą DAB, o 2014 m. lapkričio 25 d. – pakartotinį prašymą. Grįsdama šį prašymą ji nurodė, kad jeigu grįžtų į Gazos Ruožą, jos gyvybei kiltų rimta grėsmė, nes ji galėtų būti kankinama ir persekiojama.
- 54 Ši grėsmė susijusi su jos vykdoma socialine veikla, skirta moterims informuoti apie jų teises, kuriai nepritaria „Hamas“, Gazos Ruožą kontroliuojanti organizacija.
- 55 Be to, dėl ginkluotų „Hamas“ ir Izraelio konfliktų Gazos Ruože vyksta nesirenkamasis smurtas.
- 56 Nuo 2014 m. gruodžio mėn. iki 2015 m. kovo mėn. DAB surengė kelis asmeninius pokalbius su S. Alheto.
- 57 2015 m. gegužės 12 d. DAB direktoriaus pavaduotojas atmetė S. Alheto pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą, remdamasis ZUB 75 straipsniu, siejama su jo 8 ir 9 straipsniais (toliau – ginčijamas sprendimas), motyvuodamas tuo, kad ne visi S. Alheto pareiškimai atitinka tikrovę.
- 58 DAB direktoriaus pavaduotojas, be kita ko, nurodė, kad nors abejonės dėl pagrindinių teisių laikymosi Gazos Ruože yra pagrįstos, vien to, kad S. Alheto yra moteris, informuojanti kitas šiame ruože gyvenančias moteris apie jų teises, nepakanka, kad būtų konstatuota, jog egzistuoja reali persekiojimų grėsmė, kaip tai suprantama pagal ZUB 8 straipsnį, arba didelės žalos grėsmė, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 9 straipsnį. Šiuo aspektu nurodyta, kad iš 2014 m. parengtos tarptautinės ataskaitos matyti, jog moterys policininkės dalyvauja svarbioje veikloje, pavyzdžiui, kovoje su narkotikais, vykdam būdžiamąjį persekiojimą ir laisvo judėjimo priežiūrą. Tokiomis aplinkybėmis sunku sutikti, kad dėl S. Alheto veiklos jai gali kilti rimta ir asmeninė grėsmė.
- 59 DAB direktoriaus pavaduotojas taip pat nurodė, kad S. Alheto nebuvo priversta prašyti tarptautinės apsaugos dėl nesirenkamojo smurto situacijos, susidariusios dėl ginkluoto konflikto.
- 60 S. Alheto kreipėsi į *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas, Bulgarija) prašydama panaikinti ginčijamą sprendimą. Ji paaiškino, kad tam tikra per asmeninius pokalbius pateikta informacija nebuvo išnagrinėta, todėl buvo pažeistas ZUB 75 straipsnis, o išnagrinėta informacija buvo įvertinta klaidingai, taigi buvo pažeisti ZUB 8 ir 9 straipsniai.
- 61 Šis teismas laikosi nuomonės, kad DAB iš esmės turėjo nagrinėti S. Alheto pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą pagal ZUB 12 straipsnio 1 dalies 4 punktą, o ne šio įstatymo 8 ir 9 straipsnius. Taigi ginčijamas sprendimas neatitinka nei ZUB, nei juo įgyvendintų Direktyvos 2011/95 normų, ypač jos 12 straipsnio 1 dalies a punkto.
- 62 Vis dėlto šis teismas pažymi, kad ZUB 12 straipsnio 1 dalies 4 punktu Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktas perkeltas netinkamai, dėl to sudėtinga nagrinėti pagrindinėje byloje aptariamą tarptautinės apsaugos prašymą.
- 63 Be to, įgyvendinant pareigą užtikrinti veiksmingą teisinę gynybą ir pirmiausia Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą reikalavimą atlikti išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą, atsižvelgiant, be kita ko, į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 18, 19 ir 47 straipsnius, reikia nustatyti Sąjungos teisės aktų leidėjo numatytos jurisdikcijos apimtį. Svarbu

būtent išsiaiškinti, ar, atlikdamas išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą, teismas gali vertinti informaciją, įskaitant nepriimtino pagrindus, į kurią nebuvo atsižvelgta priimant sprendimą atmesti tarptautinės apsaugos prašymą.

- 64 Atsižvelgdamas į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia būtent išsiaiškinti, ar tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, UNRWA įregistruotas asmuo, pabėgęs iš Gazos Ruožo ir prieš atvykdamas į Sąjungą gyvenęs Jordanijoje, laikytinas asmeniu, kuris Jordanijoje naudojasi pakankama apsauga, todėl jo tarptautinės apsaugos prašymas, pateiktas Sąjungoje, turi būti pripažintas nepriimtiniu.
- 65 Galiausiai kyla klausimas, ar teismas, panaikinęs sprendimą atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, gali ar netgi privalo pats priimti dėl jo sprendimą.
- 66 Tokiomis aplinkybėmis *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 dalimi ir SESV 78 straipsnio 2 dalies a punktu, turi būti aiškinamas taip, kad:
- tarptautinės apsaugos prašymas, pateiktas iš Palestinos kilusio asmens be pilietybės, kuris [UNRWA] įregistruotas kaip pabėgėlis ir iki prašymo pateikimo nuolat gyveno šios agentūros veiklos teritorijoje (Gazos Ruože), turi būti nagrinėjamas kaip prašymas pagal [Ženevos konvencijos] 1 straipsnio A skirsnį, o ne kaip tarptautinės apsaugos prašymas pagal šios konvencijos 1 straipsnio D skirsnio antrą sakinį su sąlyga, kad kompetencija nagrinėti prašymą atsiranda ne dėl užuojautos ar humanitarinių priežasčių, o kitais pagrindais, todėl prašymo nagrinėjimas patenka į Direktyvos 2011/95 taikymo sritį;
 - nagrinėjant tokį prašymą, galima neatsižvelgti į Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto reikalavimus, todėl netaikytinas Teisingumo Teismo pateiktas šios nuostatos išaiškinimas?
2. Ar Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktas, siejamas su šios direktyvos 5 straipsniu, turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamas [ZUB] 12 straipsnio 1 dalies 4 punktas, kurio taikytinoje redakcijoje aiškiai nenumatyta apsaugos išlyga dėl Palestinos pabėgėlių ir sąlyga, kad pagalba būtų sustabdyta koku nors pagrindu, ir ar Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktas yra besąlyginė, pakankamai aiški ir todėl tiesiogiai veikianti nuostata, kuri turi būti taikoma net jei ja aiškiai nesiremia tarptautinės apsaugos prašymą pateikęs asmuo, jeigu šis prašymas turi būti nagrinėjamas pagal [Ženevos konvencijos] 1 straipsnio D skirsnio antrą sakinį?
3. Ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, siejama su Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktu, turi būti aiškinama taip, kad, apskundus teismui sprendimą atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, priimtą remiantis Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 dalimi, atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes, pirmosios instancijos teismas gali nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą kaip pateiktą remiantis [Ženevos konvencijos] 1 straipsnio D skirsnio antru sakiniu ir vertinti jį pagal Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktą, jeigu tarptautinės apsaugos prašymą pateikė iš Palestinos kilęs asmuo be pilietybės, UNRWA įregistruotas kaip pabėgėlis ir iki prašymo pateikimo nuolat gyveno šios agentūros veiklos teritorijoje (Gazos Ruože), ir jeigu priimant sprendimą atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą šis prašymas nebuvo nagrinėtas atsižvelgiant į nurodytas nuostatas?
4. Ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalies nuostatos dėl teisės į veiksmingą teisių gynimo priemonę, susijusios su „išsamaus ir *ex nunc* faktinio ir teisinio <...> nagrinėjimo“ reikalavimu, aiškinamos atsižvelgiant į šios direktyvos 33, 34 straipsnius ir 35 straipsnio antrą pastraipą ir

Direktyvos 2011/95 21 straipsnio 1 dalį, siejamus su [Chartijos] 18, 19 ir 47 straipsniais, reiškia, kad, nagrinėdamas skundą dėl sprendimo atsisakyti suteikti tarptautinę apsaugą, priimto remiantis Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 dalimi:

- a) pirmosios instancijos teismas gali priimti sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo priimtumo ir asmens be pilietybės grąžinimo į šalį, kurioje jis gyveno iki šio prašymo pateikimo, po to, kai sprendimą priėmusią instituciją įpareigojo pateikti būtinus įrodymus ir suteikė suinteresuotajam asmeniui galimybę pareikšti nuomonę dėl prašymo priimtumo, arba
 - b) pirmosios instancijos teismas, nustatęs esminį procedūros pažeidimą, turi panaikinti skundžiamą sprendimą ir įpareigoti jį priėmusią instituciją iš naujo išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą, atsižvelgiant į teismo nurodymus dėl įstatymo aiškinimo ir taikymo, įskaitant Direktyvos 2013/32 34 straipsnyje numatyto pokalbio dėl priimtumo surengimą, ir išnagrinėti klausimą dėl galimybės grąžinti asmenį be pilietybės į šalį, kurioje jis gyveno iki tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo;
 - c) pirmosios instancijos teismas vertina saugumą šalies, kurioje asmuo buvo žodinio bylos nagrinėjimo pradžios momentu arba sprendimo priėmimo momentu, jeigu iš esmės pasikeitė aplinkybės, lemiančios asmeniui palankaus sprendimo priėmimą?
5. Ar [UNRWA] teikiama pagalba gali būti laikoma kitokia apsauga, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos b punktą, atitinkamoje šalyje, kurioje veikia ši agentūra, jeigu ši šalis laikosi [Ženevos konvencijoje] įtvirtinto negrąžinimo principo agentūros pagalbą gaunančių asmenų atžvilgiu?
6. Ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, siejama su [Chartijos] 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kiek tai susiję su „tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimu <...> atitinkamais atvejais <...> pagal Direktyvą [2011/95]“, reiškia, jog apskundus teismui sprendimą, kuriuo, išnagrinėjus tarptautinės apsaugos prašymą iš esmės, atsisakyta suteikti tokią apsaugą, pirmosios instancijos teismas turi priimti sprendimą:
- a) kuris turėtų *res judicata* galią ne tik atsisakymo teisėtumo atžvilgiu, bet ir tiek, kiek tai susiję su tarptautinės apsaugos poreikiu pagal Direktyvą 2011/95 prašymą dėl šios apsaugos pateikusiam asmeniui, įskaitant atvejus, kai pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę tarptautinė apsauga suteikiama tik administracinės institucijos sprendimu;
 - b) dėl būtinumo suteikti tarptautinę apsaugą, prieš tai tinkamai išnagrinėjus prašymą dėl šios apsaugos, neatsižvelgiant į jį nagrinėjant sprendimo priėmusios administracinės institucijos padarytus procedūros pažeidimus?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 67 Kadangi Direktyvos 2013/32 nuostatų, dėl kurių pateikti trečiasis, ketvirtasis, penktasis ir šeštasis prejudiciniai klausimai, taikymas *ratione temporis* nėra aiškus ir dėl jo buvo diskutuojama Teisingumo Teisme, pirmiausiai reikia pateikti paaiškinimų dėl šio klausimo.
- 68 Direktyva 2013/32 pakeitė Direktyvą 2005/85 nuo 2015 m. liepos 21 d., t. y. jau po to, kai buvo pateiktas pagrindinėje byloje aptariamasis prašymas priimti prejudicinį sprendimą.
- 69 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad, viena vertus, Direktyvos 2013/32 52 straipsnio pirmos pastraipos antrame sakinyje nurodyta, jog iki 2015 m. liepos 20 d. pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams taikomos nacionalinės teisės nuostatos, priimtos pagal Direktyvą 2005/85.

- 70 Kita vertus, pagal Direktyvos 2013/32 52 straipsnio pirmos pastraipos pirmą sakinį iki 2015 m. liepos 20 d. pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams leidžiama taikyti nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis įgyvendinamos šios direktyvos normos. Šiame sakinyje numatyta, kad valstybės narės taiko šias nuostatas „tarptautinės apsaugos prašymams, pateiktiems po 2015 m. liepos 20 d. <...> arba anksčiau“.
- 71 Išnagrinėjus Direktyvos 2013/32 parengiamuosius aktus, ypač palyginus 2013 m. birželio 6 d. per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją (ES) Nr. 7/2013 siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL C 179 E, 2013, p. 27) su Komisijos pasiūlymu dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse būtiniausių reikalavimų (COM(2009) 0554 *final*), paaiškėjo, kad žodžių junginys „arba anksčiau“ pridėtas vykstant teisėkūros procedūrai.
- 72 Taigi, nepaisant neaiškumų, kurių gali kilti dėl Direktyvos 2013/32 52 straipsnio pirmos pastraipos pirmo ir antro sakinių, iš šių parengiamųjų aktų matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino suteikti valstybėms narėms galimybę nedelsiant taikyti šią direktyvą įgyvendinančias vidaus nuostatas iki 2015 m. liepos 20 d. pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams.
- 73 Reikia patikslinti, kad, nors Direktyvos 2013/32 52 straipsnio pirma pastraipa valstybėms narėms suteikta galimybė nurodytas nuostatas taikyti iki 2015 m. liepos 20 d. pateiktiems tarptautinės apsaugos prašymams, jos nėra įpareigos tos daryti. Kadangi šia nuostata (vartojant žodžių junginį „pradėtoms po 2015 m. liepos 20 d. arba anksčiau“) suteikiamos įvairios direktyvos taikymo *ratione temporis* galimybės, tam, kad įgyvendinant Sąjungos teisę būtų laikomasi teisinio saugumo ir lygybės įstatymui principų, taigi tarptautinės apsaugos prašytojai būtų apsaugoti nuo savavališkų veiksmų ir turėtų teisę į veiksmingą teisinę gynybą vykstant tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo procedūroms, svarbu, kad kiekviena valstybė narė, kuriai ši direktyva privaloma, nuspėjamai ir vienodai nagrinėtų visus jos teritorijoje per tą patį laikotarpį pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus, be kita ko, *ratione temporis* taikydama išsamaus ir *ex nunc* nagrinėjimo reikalavimą.
- 74 Paprašytas pateikti paaiškinimų šiuo klausimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, kad išsamaus ir *ex nunc* nagrinėjimo reikalavimas, įtvirtintas Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje, kuri pagal šios direktyvos 51 straipsnio 1 dalį turėjo būti įgyvendinta vėliausiai iki 2015 m. liepos 20 d., Bulgarijoje pradėtas taikyti nuo 2007 m. kovo 1 d., todėl Bulgarijos teisės aktų leidėjas, perkeldamas šią direktyvą į vidaus teisę, nemanė esant būtina imtis jos 46 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo priemonių.
- 75 Tai patvirtindamas, minėtas teismas nurodė kelias nacionalinės teisės nuostatas, reglamentuojančias administracines teisinės gynybos priemones, ir pateikė informacijos dėl šių nuostatų taikymo srities, kurios tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti.
- 76 Atsižvelgiant į nurodytą informaciją, darytina išvada, kad trečiasis, ketvirtasis ir šeštasis prejudiciniai klausimai dėl Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalies išaiškinimo svarbūs pagrindinei bylai išspręsti.
- 77 Iš esmės ne tik nacionalinės teisės nuostatos, kurių konkretus tikslas yra šios direktyvos perkėlimas, bet ir anksčiau galiojusios nacionalinės teisės nuostatos, galinčios užtikrinti jos perkėlimą į vidaus teisę nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos, gali būti laikomos patenkančiomis į jos taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Cordero Alonso*, C-81/05, EU:C:2006:529, 29 punktą ir 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *VTB-VAB ir Galatea*, C-261/07 ir C-299/07, EU:C:2009:244, 35 punktą).

- 78 Nagrinėjama atveju, nors nėra abejonių, kad įstatymas dėl Direktyvos 2013/32 perkėlimo į Bulgarijos teisę įsigaliojo tik 2015 m. gruodžio mėn., t. y. po to, kai S. Alheto Sąjungoje pateikė tarptautinės apsaugos prašymą ir buvo priimtas ginčijamas sprendimas, iš nacionalinio teismo atsakymo į prašymą pateikti paaiškinimų matyti, kad nuostatos, kuriose įtvirtintas reikalavimas tarptautinės apsaugos prašymus nagrinėti išsamiai ir *ex nunc*, Bulgarijos teisėje galioja nuo 2007 m.
- 79 Iš to paties atsakymo matyti, kad, kaip mano prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nacionalinės valdžios institucijos nusprendė, jog šiomis nuostatomis Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis gali būti perkelta į vidaus teisę.
- 80 Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir į tai, kad Direktyva 2013/32 galiojo pateikiant pagrindinėje byloje aptariamą tarptautinės apsaugos prašymą ir priimant ginčijamą sprendimą, šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalies išaiškinimas, kurio prašo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas trečiajame, ketvirtajame ir šeštajame prejudiciniuose klausimuose, būtinas šiam teismui, kad jis galėtų priimti sprendimą pagrindinėje byloje (šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *VTB-VAB ir Galatea*, C-261/07 ir C-299/07, EU:C:2009:244, 37 ir 40 punktus).
- 81 Dėl penktojo klausimo, pateikto dėl Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos b punkto, kuriuo remdamosi kartu su šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalies b punktu valstybės narės gali pripažinti tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtinu, jei prašytojui suteikiama pakankama apsauga trečiojoje šalyje, išaiškinimo, reikia nurodyti, kad iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog priimant ginčijamą sprendimą šis nepriimtumo pagrindas dar nebuvo perkeltas į Bulgarijos teisę. Vis dėlto, vadovaujantis prielaida, kad nacionalinės teisės nuostata, kuria vėliau šis nepriimtumo pagrindas buvo perkeltas į vidaus teisę, taikytina pagrindinėje byloje *ratione temporis* (šios prielaidos pagrįstumą turi patikrinti tik pats prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), nacionaliniam teismui visiškai pagrįstai kyla klausimas, ar atlikdamas išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą, kaip to reikalaujama pagal Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, jis gali vertinti pagrindinėje byloje aptariamo tarptautinės apsaugos prašymo priimtumo klausimą atsižvelgdamas į minėtą nepriimtumo pagrindą ir, jeigu taip, kokia yra šio nepriimtumo pagrindo apimtis.

Dėl pirmojo klausimo

- 82 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktą, siejamą su Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 dalimi, reikia aiškinti taip, kad nagrinėjant UNRWA įregistruoto asmens pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą reikia įvertinti, ar toks asmuo naudojasi veiksminga šios agentūros apsauga ir parama.
- 83 Kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, toks klausimas keliamas dėl to, kad DAB direktoriaus pavaduotojas, priimdamas ginčijamą sprendimą, konkrečiai neišnagrinėjo, ar UNRWA ieškovei pagrindinėje byloje teikiama parama šios agentūros veiklos teritorijoje nutrūko, nors jeigu ši aplinkybė būtų buvusi įrodyta, ieškovei pagrindinėje byloje galėtų būti suteiktas pabėgėlio statusas Bulgarijoje pagal Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnį ir Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktą.
- 84 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip priminta šio sprendimo 6 ir 7 punktuose, UNRWA yra Jungtinių Tautų agentūra, įsteigta apsaugoti palestiniečius, kuriems pripažintas „Palestinos pabėgėlių“ statusas, ir teikti jiems paramą Gazos Ruože, Vakarų Krante, Jordanijoje, Libane ir Sirijoje. Tai reiškia, kad asmuo, kuris įregistruotas UNRWA, kaip antai ieškovė pagrindinėje byloje, gali naudotis šios agentūros teikiama pagalba ir parama, kad būtų užtikrinta jo, kaip pabėgėlio, gerovė.

- 85 Dėl šio specifinio pabėgėlio statuso, suteikto palestiniečiams nurodytose Artimųjų Rytų teritorijose, laikantis Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmo sakinio, kuris atitinka Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio pirmą pastraipą, UNRWA įregistruotiems asmenims nesuteikiamas pabėgėlio statusas Sąjungoje. Tačiau pagal Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį, kuris atitinka Ženevos konvencijos 1 straipsnio D skirsnio antrą pastraipą, jeigu tarptautinės apsaugos prašymą Sąjungoje pateikęs asmuo nustoja naudotis UNRWA apsauga ar parama, nurodyta išimtis nustoja būti taikoma.
- 86 Kaip paaiškino Teisingumo Teismas, Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antras sakinytas taikomas, kai individualiai įvertinus visas svarbias aplinkybes nustatoma, jog atitinkamas palestinietis jaučiasi labai nesaugus, o UNRWA, kurios pagalbos jis prašo, negali užtikrinti tokių jo gyvenimo sąlygų, kurios atitiktų jai pavestą misiją, todėl toks palestinietis priverstas išvykti iš šios agentūros veiklos teritorijos dėl priežasčių, kurios nepriklauso nuo jo valios. Jeigu susiklosto tokia situacija, šis palestinietis gali *ipso facto* naudotis šios direktyvos nuostatomis, kol galės sugrįžti į savo įprastinės gyvenamosios vietos teritoriją, ir nebūtinai turi įrodyti, jog bijo būti persekiojamas, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio d punktą, išskyrus atvejus, jei jam taikoma kuri nors iš direktyvos 12 straipsnio 1 dalies b punkte, jos 2 ar 3 dalyse įtvirtintų pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlygų (2012 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Abed El Kareem El Kott ir kt.*, C-364/11, EU:C:2012:826, 49–51, 58–65, 75–77 ir 81 punktai).
- 87 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkte, viena vertus, įtvirtinta pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlyga, kita vertus, nustatyta jos taikymo nutraukimo sąlyga; ir viena, ir kita gali būti lemiamos vertinant, ar palestiniečiui gali būti suteiktas pabėgėlio statusas Sąjungoje. Kaip savo išvados 43–45 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, šioje nuostatoje įtvirtintos normos, kaip jas išaiškino Teisingumo Teismas, yra *lex specialis*. Nacionalinės jų perkėlimo nuostatos turi būti taikomos UNRWA įregistruoto asmens pateiktam tarptautinės apsaugos prašymui, jeigu toks prašymas nebuvo atmestas remiantis kita pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlyga ar nepriimtumu pagrindu.
- 88 Tokią išvadą galima patvirtinti ir Direktyvos 2011/95 tikslu. Kadangi ji priimta remiantis, be kita ko, SESV 78 straipsnio 2 dalies a punktu, kuriuo siekiama sukurti bendrą prieglobsčio sistemą, svarbu, kad visos institucijos, kompetentingos nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus Sąjungoje, taikytų nuostatas, perkeliančias šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkto normas, kai asmuo yra įregistruotas UNRWA.
- 89 Šios nuostatos taip pat taikytinos, kai tarptautinės apsaugos prašyme prašoma suteikti ne tik pabėgėlio statusą, bet ir papildomą apsaugą, kaip yra nagrinėjamu atveju. Kaip matyti iš Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 dalies, nagrinėdama tarptautinės apsaugos prašymą kompetentinga institucija pirmiausia turi nustatyti, ar prašytojui suteiktinas pabėgėlio statusas. Taigi, tai, kad Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtintos normos netaikomos prašymo daliai dėl papildomos apsaugos suteikimo, neatleidžia kompetentingos institucijos nuo pareigos pirma taikyti šias normas perkeliančias nuostatas, kad būtų patikrinta, ar suteiktinas pabėgėlio statusas.
- 90 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktą, siejamą su Direktyvos 2013/32 10 straipsnio 2 dalimi, reikia aiškinti taip, kad nagrinėjant UNRWA įregistruoto asmens pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą reikia įvertinti, ar toks asmuo naudojasi veiksminga šios agentūros apsauga ar parama, su sąlyga, kad toks prašymas nebuvo atmestas kaip nepriimtinas arba remiantis kita pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlyga nei įtvirtinta Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje.

Dėl antrojo klausimo

- 91 Antrojo klausimo pirma dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje nenumatyta pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlygos taikymo nutraukimo sąlyga, nustatyta šiame sakinyje, arba kuria ši sąlyga perkelta netinkamai.
- 92 Kaip nurodyta šio sprendimo 85–87 punktuose, Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkte, viena vertus, įtvirtinta pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlyga, pagal kurią toks statusas nesuteikiamas trečiosios šalies piliečiui arba asmeniui be pilietybės, jei jis naudojasi Jungtinių Tautų organo ar agentūros, išskyrus Jungtinių Tautų pabėgėlių reikalų vyriausiąjį komisarą, teikiama apsauga ar parama, kita vertus, nustatyta šios nesuteikimo sąlygos taikymo nutraukimo sąlyga, pagal kurią, kai tokios apsaugos ar paramos teikimas nutrūksta, o tokio piliečio ar asmens be pilietybės padėtis nėra galutinai išspręsta pagal atitinkamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtas rezoliucijas, šis pilietis ar asmuo be pilietybės gali *ipso facto* pasinaudoti direktyvoje numatytais lengvatomis prašydamas suteikti jam pabėgėlio statusą Sąjungoje.
- 93 Kaip nurodyta šio sprendimo 21 punkte, Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto tekstas atitinka Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto tekstą.
- 94 Taigi pagal Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punktą ir pagal Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktą draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kuria neperkeliama tiek ši pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlyga, tiek šios sąlygos taikymo nutraukimo sąlyga.
- 95 Nagrinėjamu atveju ZUB redakcijos iki nacionalinio įstatymo, kuriuo perkeliama Direktyva 2011/95, įsigaliojimo 12 straipsnio 1 dalies 4 punkte pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlygos taikymo nutraukimo sąlygos nebuvo nustatyta. ZUB redakcijos po šio įstatymo įsigaliojimo 12 straipsnio 1 dalies 4 punktu perkeltas Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antras sakiny, tačiau jame vietoj žodžių junginio „yra nutrūkęs“ klaidingai parašyta „nėra nutrūkęs“. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad esant tokioms aplinkybėms sunku ar net neįmanoma aiškinti nacionalinės teisės nuostatas taip, kad jos atitiktų Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktą.
- 96 Nedarant poveikio prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo įvertinimui, ar yra galimybių pagal Bulgarijos teisę aiškinti šias nacionalinės teisės nuostatas taip, kad jos atitiktų Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punktą arba Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktą, reikia konstatuoti, kad pagal pastarąsias nuostatas draudžiamos nurodytos nacionalinės teisės nuostatos, nes jomis šios direktyvos perkeliamos netinkamai.
- 97 Antrojo klausimo antra dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antras sakiny ir Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antras sakiny turi tiesioginį poveikį ir gali būti taikomi, net jeigu tarptautinės apsaugos prašytojas jais aiškiai nesirėmė.
- 98 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad visais atvejais, kai direktyvos nuostatos savo turiniu yra besąlyginės ir pakankamai tikslios, asmenys gali jomis remtis nacionaliniuose teismuose prieš valstybę, jei per nurodytą laiką ji neperkėlė direktyvos į nacionalinę teisę ar ją perkėlė netinkamai (2012 m. sausio 24 d. Sprendimo *Dominguez*, C-282/10, EU:C:2012:33, 33 punktas; 2014 m. sausio 15 d. Sprendimo *Association de médiation sociale*, C-176/12, EU:C:2014:2, 31 punktas ir 2016 m. liepos 7 d. Sprendimo *Ambisig*, C-46/15, EU:C:2016:530, 16 punktas).

- 99 Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antras sakinys ir Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antras sakinys tenkina šias sąlygas, nes juose įtvirtinta norma, kurios turinys yra besąlygiškas ir pakankamai tikslus, kad ja privatus asmuo galėtų remtis, o teismas ją galėtų taikyti. Be to, šiose nuostatose numatyta, kad jose nurodytu atveju prašytojas gali „ipso facto“ pasinaudoti direktyvoje numatytomis lengvatomis.
- 100 Kiek tai susiję su nagrinėjamu atveju, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad grįsdama tarptautinės apsaugos prašymą S. Alheto nurodo, jog, nepaisant to, kad ji yra įregistruota UNRWA, tik suteikus pabėgėlio statusą Sąjungoje ji galėtų būti veiksmingai apsaugota nuo jai kylančios grėsmės. Todėl, net jeigu ieškovė pagrindinėje byloje aiškiai nesirėmė nei Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antru sakiniu, nei Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antru sakiniu, niekas netrukdo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui išnagrinėti nacionalinės teisės nuostatos atitikties vienai iš šių nuostatų.
- 101 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2004/83 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį ir Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip:
- pagal juos draudžiamas nacionalinės teisės aktas, kuriame nenustatyta juose įtvirtinta pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlygos taikymo nutraukimo sąlyga arba kuriuo ši sąlyga perkelta netinkamai,
 - jie yra tiesiogiai veikiantys,
 - jie gali būti taikomi, net jeigu tarptautinės apsaugos prašytojas aiškiai jais nesirėmė.

Dėl trečiojo klausimo

- 102 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad valstybės narės teismas, kaip pirmoji instancija nagrinėjantis skundą dėl sprendimo, priimto dėl tarptautinės apsaugos prašymo, gali atsižvelgti į faktines ar teises aplinkybes, kaip antai Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto taikymą prašytojo situacijai, kurios nebuvo nagrinėtos šį sprendimą priėmusios institucijos.
- 103 Šiuo aspektu pirmiausia reikia pažymėti, kad Direktyvoje 2013/32 daromas skirtumas tarp „sprendžiančiosios institucijos“ (ji šios direktyvos 2 straipsnio f punkte apibrėžta kaip „bet kokia pusiau teisminė [kvaziteisminė] arba administracinė institucija valstybėje narėje, atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą ir kompetentinga priimti pirmosios instancijos sprendimus“) ir jos 46 straipsnyje nurodyto „teismo“. Procedūra sprendžiančiojoje institucijoje reglamentuojama šios direktyvos III skyriaus „Pirmosios instancijos procedūros“ nuostatomis, o procesas teisme reguliuojamas šios direktyvos V skyriaus „Apeliacinės [Apskundimo] procedūros“, kuri sudaro 46 straipsnis, normomis.
- 104 Kadangi, atsižvelgiant į Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalies formuluotę, ši dalis taikytina „bent vykdant apeliacines [apskundimo] procedūras pirmosios instancijos teisme“, toliau pateiktas šios nuostatos išaiškinimas galioja bent jau teismui, kuriam pateiktas pirmas skundas dėl sprendžiančiosios institucijos kaip pirmosios instancijos priimto sprendimo dėl prašymo. Kaip matyti iš šios direktyvos 2 straipsnio f punkto, tas pats taikytina, kai ši institucija yra kvaziteisminė.
- 105 Be to, reikia priminti, kad Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje patikslinta teisės į veiksmingą teisių gynimo priemonę, kuria, kaip numatyta šios direktyvos 46 straipsnio 1 dalyje, galėtų naudotis tarptautinės apsaugos prašytojai dėl sprendimų, priimtų dėl jų prašymų, apimtis.

- 106 Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, jog tam, kad būtų laikomasi šio straipsnio 1 dalies, valstybės narės, kurioms ši direktyva privaloma, turi užtikrinti, kad teismas, kuriam apskūstas sprendimas dėl tarptautinės apsaugos prašymo, atliktų išsamų ir *ex nunc* faktinių ir teisinių aplinkybių nagrinėjimą, įskaitant – atitinkamais atvejais – tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą pagal Direktyvą 2011/95.
- 107 Nesant nuorodos į valstybių narių teisę ir atsižvelgiant į Direktyvos 2013/32 tikslą, įtvirtintą jos 4 konstatuojamojoje dalyje, svarbu, kad šis žodžių junginys būtų aiškinamas ir taikomas vienodai. Kaip, be kita ko, pažymėta šios direktyvos 13 konstatuojamojoje dalyje, šia direktyva derinant procedūrinės normos siekiama sukurti lygiavertes Direktyvos 2011/95 taikymo sąlygas ir taip apriboti tarptautinės apsaugos prašytojų judėjimą tarp valstybių narių.
- 108 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją šio žodžių junginio turinį reikia apibrėžti pagal jo įprastą reikšmę kartu atsižvelgiant į kontekstą, kuriame jis vartojamas, ir teisės akto, kuriame jis įtvirtintas, tikslus (žr., be kita ko, 2014 m. sausio 30 d. Sprendimo *Diakité*, C-285/12, EU:C:2014:39, 27 punktą; 2015 m. birželio 11 d. Sprendimo *Zh. ir O.*, C-554/13, EU:C:2015:377, 29 punktą ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Jafari*, C-646/16, EU:C:2017:586, 73 punktą).
- 109 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad, be bendrojo tikslo įtvirtinti bendras procedūrinės normos, Direktyva 2013/32 konkrečiai siekiama, kad tarptautinės apsaugos prašymai būtų nagrinėjami „kuo skubiau, nedarant poveikio tinkamo ir išsamaus nagrinėjimo atlikimui“, tai, be kita ko, matyti iš jos 18 konstatuojamosios dalies.
- 110 Atsižvelgiant į tai, žodžių junginį „užtikrina, jog taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę būtų numatytas išsamus ir *ex nunc* [faktinių ir teisinių aplinkybių] nagrinėjimas“, kad jis neprarastų įprastinės reikšmės, reikia aiškinti taip, kad laikydamosi Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalies valstybės narės nacionalinę teisę turi pritaikyti taip, kad, nagrinėdamas nurodytus skundus, teismas išnagrinėtų visas faktines ir teises aplinkybes, kurios suteiktų jam galimybę konkretų atvejį įvertinti pagal tuo metu esamą situaciją.
- 111 Terminas „*ex nunc*“ reiškia, kad teismas turi pareigą atlikti vertinimą, kuriame prirėikus būtų atsižvelgta į naujas aplinkybes, susiklosčiusias priėmus sprendimą, dėl kurio vėliau paduotas skundas.
- 112 Iš esmės toks vertinimas suteikia galimybę išnagrinėti tarptautinės apsaugos prašymą išsamiai, nesant poreikio grąžinti bylą sprendžiančiai institucijai. Teismui suteikiama teisė atsižvelgti į naujas aplinkybes, dėl kurių minėta institucija nebuvo pareiškusi nuomonės, atitinka Direktyvos 2013/32 tikslą, primintą šio sprendimo 109 punkte.
- 113 Savo ruožtu būdvardis „išsamus“, vartojamas Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje, patvirtina, kad teismas turi išnagrinėti tiek aplinkybes, į kurias sprendžiančioji institucija atsižvelgė ar būtų galėjusi atsižvelgti, tiek į aplinkybes, kurios susiklostė šiai institucijai priėmus sprendimą.
- 114 Be to, kadangi šią nuostatą reikia aiškinti taip, kad ji atitiktų Chartijos 47 straipsnį, išsamaus ir *ex nunc* nagrinėjimo reikalavimas taip pat reiškia, kad skundą nagrinėjantis teismas turi apklausti prašytoją, nebent mano, kad gali atlikti tokį nagrinėjimą remdamasis tik byloje esančiais duomenimis, atitinkamais atvejais įskaitant šio prašytojo asmeninio pokalbio sprendžiančiojoje institucijoje protokolą ar stenogramą (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 31 ir 44 punktus). Jeigu priėmus sprendimą, dėl kurio vėliau pateiktas skundas, susiklostė naujos aplinkybės, laikydamosi Chartijos 47 straipsnio teismas turi suteikti prašytojui galimybę pareikšti nuomonę, kai tokios aplinkybės jam gali būtų nepalankios.
- 115 Žodžių junginys „atitinkamais atvejais“, vartojamas sakinio dalyje „įskaitant, atitinkamais atvejais, [tarptautinės apsaugos poreikių] nagrinėjimą pagal [Direktyvą 2011/95]“, kaip per teismo posėdį nurodė Komisija, reiškia, kad teismui tenkantis išsamus ir *ex nunc* nagrinėjimas nebūtinai turi apimti tik

tarptautinės apsaugos poreikių nagrinėjimą iš esmės, taigi jis gali nagrinėti ir tarptautinės apsaugos prašymo priimtinumą klausimą, jeigu laikantis Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies tai leidžiama pagal nacionalinę teisę.

- 116 Galiausiai reikia pažymėti, kad iš Direktyvos 2013/32 16 ir 22 konstatuojamųjų dalių, 4 straipsnio ir iš jos bendros struktūros matyti, kad tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas administracinėse arba kvaziteisminėse institucijose, turinčiose specialių išteklių ir šią sritį išmanančių darbuotojų, yra pagrindinė šia direktyva nustatytų bendrų procedūrų dalis. Todėl šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalyje prašytojui suteikta teisė į išsamų ir *ex nunc* nagrinėjimą teisme neturi sušvelninti direktyvos 12 ir 13 straipsniuose jam nustatytos pareigos bendradarbiauti su tokia institucija.
- 117 Darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punktas yra svarbi teisinė aplinkybė, kurią turi išnagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kaip pirmosios instancijos teismas; vertindamas šios nuostatos taikymą ieškovės pagrindinėje byloje situacijai, šis teismas turi išnagrinėti aplinkybes, susiklosčiusias priėmus ginčijamą sprendimą.
- 118 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad valstybės narės teismas, kaip pirmoji instancija nagrinėjantis skundą, pateiktą dėl tarptautinės apsaugos prašymo priimto sprendimo, turi išnagrinėti tiek faktines ir teises aplinkybes, kaip antai Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo prašytojo situacijai klausimą, į kurias tokį sprendimą priėmusi institucija atsižvelgė ar būtų galėjusi atsižvelgti, tiek aplinkybes, susiklosčiusias priėmus tokį sprendimą.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 119 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 18, 19 ir 47 straipsniais, reikia aiškinti taip, kad teisinių ir faktinių aplinkybių išsamus ir *ex nunc* nagrinėjimas taip pat apima šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalyje nurodytų tarptautinės apsaugos prašymo nepriimtumo pagrindų nagrinėjimą, net jeigu šio pagrindo sprendžiančioji institucija nenagrinėjo, ir, jeigu taip, ar teismas, nagrinėdamas nepriimtumo pagrindą, turi grąžinti bylą šiai institucijai, kad ji surengtų direktyvos 34 straipsnyje numatytą pokalbį dėl priimtumo.
- 120 Kaip nurodyta šio sprendimo 115 punkte, išsamus ir *ex nunc* skundo nagrinėjimas gali apimti tarptautinės apsaugos prašymo priimtumo klausimo nagrinėjimą, jei tai leidžiama pagal nacionalinę teisę. Atsižvelgiant į Direktyvos 2013/32 tikslą sukurti sistemą, kurioje teismas, kaip pirmoji instancija nagrinėjantis skundą, pateiktą dėl sprendžiančiosios institucijos sprendimo, bent jau atliktų išsamų nagrinėjimą pagal tuo metu esamą situaciją, šis teismas, be kita ko, gali konstatuoti, kad prašytojas naudojasi pakankama apsauga trečiojoje šalyje, todėl nėra pagrindo nagrinėti apsaugos Sąjungoje poreikio, o dėl šios priežasties prašymas yra „nepriimtinas“.
- 121 Dėl tokio nepriimtumo pagrindo taikymo kumuliacinių sąlygų, kurios, kiek tai susiję su pirmosios prieglobsčio šalies pagrindu, nurodytos šios direktyvos 35 straipsnyje, arba, kiek tai susiję su saugios trečiosios šalies pagrindu, – jos 38 straipsnyje, reikia nurodyti, kad šis teismas turi kruopščiai išnagrinėti, ar įvykdyta kiekviena iš šių sąlygų, ir prireikus paprašyti sprendžiančiosios institucijos pateikti visus svarbius dokumentus ar nurodyti visas svarbias faktines aplinkybes.
- 122 Nagrinėjamu atveju iš ketvirtojo klausimo formuluotės ir dėl jo pateiktų paaiškinimų matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atitinkamu atveju ketina taikyti „pirmosios prieglobsčio šalies“ koncepciją, apibrėžtą Direktyvos 2013/32 35 straipsnyje, „saugios trečiosios šalies“ koncepciją, apibrėžtą šios direktyvos 38 straipsnyje, į kuri daroma nuoroda jos 35 straipsnio antroje pastraipoje, arba „saugios kilmės šalies“ koncepciją, apibrėžtą direktyvos 36 straipsnio 1 dalyje (pastaroji koncepcija nurodyta ketvirtojo klausimo c punkte).

- 123 Dėl saugios kilmės šalies koncepcijos reikia nurodyti, jog jos nėra tarp Direktyvos 2013/32 33 straipsnyje numatytų nepriimtinių pagrindų. Todėl ji nebus nagrinėjama nagrinėjant šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.
- 124 Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ketina taikyti pirmosios prieglobsčio šalies arba saugios trečiosios šalies koncepciją, jis turi atlikti šio sprendimo 121 punkte nurodytą nagrinėjimą ir prieš priimdamas sprendimą įsitikinti, kad prašytojui būtų suteikta galimybė pareikšti nuomonę dėl nepriimtinių pagrindo taikymo jo konkrečioje situacijoje.
- 125 Prašytojo teisė būti išklaustam dėl prašymo priimtinių prieš priimant atitinkamą sprendimą vykstant procedūrai sprendžiančiojoje institucijoje užtikrinama surengiant asmeninį pokalbį, kaip numatyta šios Direktyvos 2013/32 34 straipsnyje, o vykstant šios direktyvos 46 straipsnyje nurodytam apskundimo procesui ši teisė užtikrinama pagal Chartijos 47 straipsnį ir prireikus prašytojas ja naudojasi per pokalbį (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 37–44 punktus).
- 126 Šiuo aspektu reikia nurodyti, kad tuo atveju, jeigu teismo, kuriam pateiktas skundas, nagrinėjama nepriimtinių pagrindą jau nagrinėjo sprendžiančioji institucija, prieš priimdama nurodytu skundu užginčytą sprendimą, teismas gali remtis šios institucijos surengto asmeninio pokalbio protokolu ir nerengti prašytojo apklausos, nebent mano, jog ji būtina.
- 127 Atvirksčiai, jeigu sprendžiančioji institucija nenagrinėjo šio nepriimtinių pagrindo, todėl nesurengė Direktyvos 2013/32 34 straipsnyje numatyto asmeninio pokalbio, teismas turi apklausti prašytoją, jeigu mano, kad šis pagrindas turėjo būti išnagrinėtas minėtos institucijos arba kad jis turi būti išnagrinėtas dėl susiklosčiusių naujų aplinkybių.
- 128 Kaip ir Direktyvos 2013/32 12 straipsnio 1 dalies b punkte numatytų sprendžiančiosios institucijos rengiamų asmeninių pokalbių atveju, prašytojui teikiant argumentus per apklausą teisme prireikus turi būti suteikta galimybė naudotis vertimo žodžiu paslaugomis.
- 129 Galiausiai dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimo, ar faktinių ir teisinių aplinkybių išsamus ir *ex nunc* nagrinėjimas turi būti aiškinamas atsižvelgiant į Chartijos 18 ir 19 straipsnius, pakanka pažymėti, kad nors šiomis nuostatomis – reglamentuojančiomis atitinkamai teisę į prieglobstį ir apsaugą perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo atveju – užtikrinamų pagrindinių teisių turi būti paisoma vykdamas nurodytą reikalavimą, jos nesuteikia konkrečios papildomos informacijos dėl šio reikalavimo apimties, kuri turi būti naudinga atsakant į šį prejudicinį klausimą.
- 130 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad faktinių ir teisinių aplinkybių išsamus ir *ex nunc* nagrinėjimo reikalavimas gali apimti ir tarptautinės apsaugos prašymo nepriimtinių pagrindų, nurodytų šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalyje, nagrinėjimą, jeigu tai leidžiama pagal nacionalinę teisę; jeigu skundą nagrinėjantis teismas ketina išnagrinėti nepriimtinių pagrindą, kurio sprendžiančioji institucija nenagrinėjo, jis turi apklausti prašytoją, kad pastarasis asmeniškai ta kalba, kurią moka, galėtų pareikšti nuomonę dėl tokio pagrindo taikymo jo konkrečioje situacijoje.

Dėl penktojo klausimo

- 131 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos b punktą reikia aiškinti taip, kad UNRWA įregistruotas asmuo, kuris naudojasi šios agentūros veiksminga apsauga arba parama trečiojoje šalyje, kuri nėra jo įprastinė gyvenamoji vieta, bet patenka į šios agentūros veiklos teritoriją, laikytinas besinaudojančiu pakankama apsauga šioje trečiojoje šalyje, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

- 132 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šis klausimas pateiktas dėl to, kad 2014 m. liepos ir rugpjūčio mėn. vykstant ginkluotam Izraelio ir „Hamas“ konfliktui S. Alheto išvyko iš Gazos Ruožo į Jordaniją, kad būtų saugi; šioje šalyje ji gyveno ir iš jos išvyko į Bulgariją.
- 133 Jordanija yra UNRWA veiklos teritorijoje. Todėl negalima atmesti galimybės, kad ši agentūra joje įregistruotam asmeniui, pabėgusiam iš Gazos Ruožo, galėtų suteikti tokias gyvenimo sąlygas, kurios atitiktų jai pavestą misiją, turint mintyje, kad Teisingumo Teismas neturi nagrinėti nei šios agentūros mandato, nei galimybių jį vykdyti.
- 134 Jeigu asmuo, išvykęs iš UNRWA veiklos teritorijos ir pateikęs tarptautinės apsaugos prašymą Sąjungoje, šioje teritorijoje naudojasi UNRWA teikiama veiksminga apsauga ar parama, kad gyventų saugiai ir oriai ir jam negrėstų pavojus būti grąžintam į įprastinės gyvenamosios vietos teritoriją tol, kol į ją grįžti bus saugu, institucija, kompetentinga priimti sprendimą dėl tokio prašymo, neturi jo vertinti kaip asmens, kuris buvo priverstas išvykti iš UNRWA veiklos teritorijos dėl jo valios nepriklausančių priežasčių. Tokiu atveju šiam asmeniui nesuteikiamas pabėgėlio statusas Sąjungoje laikantis Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto, kaip jis išaiškintas šio sprendimo 86 punkte nurodytoje jurisprudencijoje.
- 135 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, išnagrinėjęs visas svarbias aplinkybes, turi įvertinti, ar S. Alheto atvejį galima priskirti prie nurodytos situacijos.
- 136 Jeigu į tokį klausimą būtų atsakyta teigiamai, dėl tokios situacijos galėtų būti atmesta tarptautinės apsaugos prašymo dalis, susijusi su papildomos apsaugos suteikimu, jeigu pasitvirtintų toliau nurodytos sąlygos.
- 137 Direktyvos 2013/32 33 straipsnio 2 dalies b punktu valstybėms narėms leidžiama pripažinti visą tarptautinės apsaugos prašymą nepriimtiniu, jeigu šalis, kuri nėra valstybė narė, laikytina prašytojo pirmąją prieglobsčio šalimi, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 35 straipsnį.
- 138 Šiuo aspektu reikia nurodyti, kad, kaip numatyta Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos a ir b punktuose, šalis gali būti laikoma konkretaus prašytojo pirmąją prieglobsčio šalimi, jeigu jis atitinkamai yra pripažintas pabėgėliu toje šalyje ir vis dar gali naudotis tokia apsauga arba jis kitokiu būdu naudojasi pakankama apsauga toje šalyje, įskaitant negrąžinimo principą, su sąlyga, kad jis bus pakartotinai priimtas į tą šalį.
- 139 Kaip priminta šio sprendimo 6 punkte, UNRWA įregistruoti asmenys laikytini „Palestinos pabėgėliais Artimuosiuose Rytuose“. Taigi jie neturi specialiai su Jordanijos Hašimitų Karalyste susijusio pabėgėlio statuso ir nelaikytini patenkančiais į Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos a punkto taikymo sritį vien dėl to, kad įregistruoti UNRWA ir ši agentūra jiems teikia pagalbą arba paramą.
- 140 Vis dėlto UNRWA įregistruotas palestinietis, palikęs savo įprastinę gyvenamąją vietą Gazos Ruože ir išvykęs į Jordaniją, prieš atvykdamas į valstybę narę ir pateikdamas joje tarptautinės apsaugos prašymą, laikytinas kitokiu būdu besinaudojančiu pakankama apsauga šioje trečiojoje šalyje, įskaitant negrąžinimo principą, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos b punktą, su sąlyga, kad jis, pirma, turi garantiją, kad bus pakartotinai priimtas į tą šalį, antra, šioje trečiojoje šalyje jis naudojasi veiksminga UNRWA apsauga ar parama, kurią ši šalis pripažįsta ir net reglamentuoja, ir, trečia, valstybės narės, kurioje pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas, kompetentingos institucijos įsitikinusios, kad toks asmuo gali saugiai ir oriai gyventi šioje trečiojoje šalyje tol, kol Gazos Ruože jam kyla grėsmė.
- 141 Iš esmės nagrinėjamu atveju Jordanijos Hašimitų Karalystė, kaip nepriklausoma valstybė, kuri nėra suinteresuotojo asmens įprastinė gyvenamoji vieta, dėl jos išipareigojimo priimti suinteresuotąjį asmenį, dėl jos teritorijoje UNRWA teikiamos veiksmingos pagalbos ar paramos pripažinimo ir dėl negrąžinimo principo laikymosi galėtų būti laikoma valstybe, kuri nori ir gali pasiūlyti apsaugą, kaip

tai suprantama pagal Direktyvos 2011/95 7 straipsnio 1 dalies a punktą, ir tenkinti visas Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos b punkto taikymo sąlygas, kad jai būtų taikoma šioje nuostatoje nurodyta „pirmosios prieglobsčio šalies“ koncepcija.

- 142 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, prirėikus paprašęs DAB pateikti visus svarbius dokumentus ir visą svarbią informaciją, ar visos šio sprendimo 140 punkte nurodytos sąlygos tenkinamos nagrinėjamu atveju.
- 143 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos b punktą reikia aiškinti taip, kad UNRWA įregistruotas asmuo, kuris naudojasi šios agentūros veiksminga apsauga arba parama trečiojoje šalyje, kuri nėra jo įprastinė gyvenamoji vieta, bet patenka į šios agentūros veiklos teritoriją, laikytinas besinaudojančiu pakankama apsauga šioje trečiojoje šalyje, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, jeigu ši šalis:
- įsipareigoja priimti suinteresuotąjį asmenį, kuris išvyko iš jos teritorijos, kad prašytų tarptautinės apsaugos Sąjungoje, ir
 - pripažįsta UNRWA teikiamą pagalbą ar paramą ir laikosi negrąžinimo principo, taip suteikdama suinteresuotajam asmeniui galimybę saugiai ir oriai gyventi jos teritorijoje tol, kol tokia būtinybė išliks dėl jo įprastinėje gyvenamoje vietoje kylančios grėsmės.

Dėl šeštojo klausimo

- 144 Šeštuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, jeigu teismas, kaip pirmoji instancija išnagrinėjęs skundą dėl sprendimo, priimto dėl tarptautinės apsaugos prašymo, nusprendžia panaikinti šį sprendimą, jis turi pats priimti sprendimą patenkinti tarptautinės apsaugos prašymą arba jį atmesti.
- 145 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalyje nurodytas tik skundo „nagrinėjimas“ ir juo nereglamentuojami galimo sprendimo, dėl kurio šis skundas pateiktas, panaikinimo padariniai.
- 146 Priimdamas Direktyvą 2013/32 Sąjungos teisės aktų leidėjas neketino įtvirtinti bendros nuostatos, pagal kurią šios direktyvos 2 straipsnio f punkte numatyta kvaziteisminė ar administracinė institucija prarastų kompetenciją, jeigu būtų panaikintas jos pirminis sprendimas, priimtas dėl tarptautinės apsaugos prašymo. Todėl valstybėms narėms leidžiama numatyti, kad po tokio panaikinimo byla būtų grąžinta šiai institucijai, kad ji priimtų naują sprendimą.
- 147 Vis dėlto Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis visiškai netektų veiksmingo poveikio, jeigu paskelbus sprendimą, priimtą pirmosios instancijos teismui išsamiai ir *ex nunc* įvertinus prašytojo tarptautinės apsaugos poreikius pagal Direktyvą 2011/95, kaip to reikalaujama pagal šią nuostatą, minėta institucija galėtų priimti sprendimą, prieštaraujantį šiam vertinimui, arba nesiimtų veiksmų ilgą laikotarpį, dėl ko padidėtų naujų aplinkybių, reikalaujančių vertinimo atsižvelgiant į esamą situaciją, atsiradimo rizika.
- 148 Taigi, nors Direktyva 2013/32 nesiikiama įtvirtinti bendros normos, reglamentuojančios kompetenciją priimti naują sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo panaikinus pirminį sprendimą, remiantis jos tikslu užtikrinti kuo skubesnį tokio pobūdžio prašymų nagrinėjimą, 46 straipsnio 3 dalies veiksmingo poveikio užtikrinimo pareiga ir Chartijos 47 straipsniu pagrįstu poreikiu užtikrinti veiksmingą teisinę gynybą, darytina išvada, kad kiekviena valstybė narė, kuriai ši direktyva privaloma, turi pritaikyti nacionalinę teisę taip, kad, panaikinus pirminį sprendimą ir grąžinus bylą nagrinėti

direktyvos 2 straipsnio f punkte nurodytai kvaziteisminei ar administracinei institucijai, naujas sprendimas būtų priimtas per trumpą laiką ir atitiktų teismo sprendime dėl panaikinimo nurodytą vertinimą.

- 149 Taigi į šeštąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad ja neįtvirtinamos bendros procedūrinės normos, reglamentuojančios kompetenciją priimti naują sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo po to, kai teismas, išnagrinėjęs skundą, panaikina dėl tokio prašymo priimtą pirminį sprendimą. Vis dėlto, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalies veiksmingą poveikį ir veiksmingą teisinę gynybą pagal Chartijos 47 straipsnį, būtina, kad grąžinus bylą nagrinėti šios direktyvos 2 straipsnio f punkte nurodytai kvaziteisminei ar administracinei institucijai naujas sprendimas būtų priimtas per trumpą laiką ir atitiktų teismo sprendime dėl panaikinimo nurodytą vertinimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 150 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

- 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų 12 straipsnio 1 dalies a punktą, siejamą su 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos 10 straipsnio 2 dalimi, reikia aiškinti taip, kad nagrinėjant Jungtinių Tautų paramos ir darbų agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) įregistruoto asmens pateiktą tarptautinės apsaugos prašymą reikia įvertinti, ar toks asmuo naudojasi veiksminga šios agentūros apsauga ar parama, su sąlyga, kad toks prašymas nebuvo atmestas kaip nepriimtinas arba remiantis kita pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlyga nei įtvirtinta Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto pirmame sakinyje.**
- 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį ir Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto antrą sakinį reikia aiškinti taip, kad:**
 - pagal juos draudžiamas nacionalinės teisės aktas, kuriame nenustatyta juose įtvirtinta pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlygos taikymo nutraukimo sąlyga arba kuriuo ši sąlyga perkelta netinkamai,
 - jie yra tiesiogiai veikiantys,
 - jie gali būti taikomi, net jeigu tarptautinės apsaugos prašytojas aiškiai jais nesirėmė.
- Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad valstybės narės teismas, kaip pirmoji instancija nagrinėjantis skundą, pateiktą dėl tarptautinės apsaugos prašymo priimto sprendimo, turi išnagrinėti tiek faktines ir teisines aplinkybes, kaip antai**

Direktyvos 2011/95 12 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo prašytojo situacijai klausimą, į kurias tokį sprendimą priėmusi institucija atsižvelgė ar būtų galėjusi atsižvelgti, tiek aplinkybes, susiklosčiusias po to, kai toks sprendimas priimtas.

4. Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalį, siejamą su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad faktinių ir teisinių aplinkybių išsamaus ir *ex nunc* nagrinėjimo reikalavimas gali apimti ir tarptautinės apsaugos prašymo nepriimtino pagrindų, nurodytų šios direktyvos 33 straipsnio 2 dalyje, nagrinėjimą, jeigu tai leidžiama pagal nacionalinę teisę; jeigu skundą nagrinėjantis teismas ketina išnagrinėti nepriimtino pagrindą, kurio sprendžiančioji institucija nenagrinėjo, jis turi apklausti prašytoją, kad pastarasis asmeniškai ta kalba, kurią moka, galėtų pareikšti nuomonę dėl tokio pagrindo taikymo jo konkrečioje situacijoje.
5. Direktyvos 2013/32 35 straipsnio pirmos pastraipos b punktą reikia aiškinti taip, kad Jungtinių Tautų paramos ir darbų agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) įregistruotas asmuo, kuris naudojasi šios agentūros veiksminga apsauga arba parama trečiojoje šalyje, kuri nėra jo įprastinė gyvenamoji vieta, bet patenka į šios agentūros veiklos teritoriją, laikytinas besinaudojančiu pakankama apsauga šioje trečiojoje šalyje, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, jeigu ši šalis:
 - įsipareigoja priimti suinteresuotąjį asmenį, kuris išvyko iš jos teritorijos, kad prašytų tarptautinės apsaugos Europos Sąjungoje, ir
 - pripažįsta UNRWA teikiamą pagalbą ar paramą ir paiso negražinimo principo, taip suteikdama suinteresuotajam asmeniui galimybę saugiai ir oriai gyventi jos teritorijoje tol, kol išliks tokia būtinybė dėl jo įprastinėje gyvenamoje vietoje kylančios grėsmės.
6. Direktyvos 2013/32 46 straipsnio 3 dalis, siejama su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad ja neįtvirtinamos bendros procedūrinės normos, reglamentuojančios kompetenciją priimti naują sprendimą dėl tarptautinės apsaugos prašymo po to, kai teismas, išnagrinėjęs skundą, panaikina dėl tokio prašymo priimtą pirminį sprendimą. Vis dėlto, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti šios direktyvos 46 straipsnio 3 dalies veiksmingą poveikį ir veiksmingą teisinę gynybą pagal Chartijos 47 straipsnį, būtina, kad gražinus bylą nagrinėti šios direktyvos 2 straipsnio f punkte nurodytai kvaziteisminei ar administracinei institucijai naujas sprendimas būtų priimtas per trumpą laiką ir atitiktų teismo sprendime dėl panaikinimo nurodytą vertinimą.

Parašai.